

Kemal Yalçın: 6-7 Eylül Olayları: Emir verenler, planlayanlar, uygulayanlar...

Posted on 31/08/2019

6-7 Eylül 1955 olayları Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Menderes'in emirleriyle, İçişleri Bakanı Namık Gedik, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu, İstanbul Valisi Fahrettin Kerim Gökay'ın bilgisi dahilinde, Seferberlik Tetkik Kurulu ve Milli Emniyet Hizmetleri'nin (MAH) hazırladığı plan çerçevesinde uygulanmıştır. Kıbrıs Türktür Cemiyeti, basın, yayın organları, sendikalar, öğrenci dernekleri ve devletin tüm kurumları 6-7 Eylül 1955 olaylarında bilerek ve isteyerek görev almışlardır.

Celal Bayar ile Adnan Menderes 6 Eylül 1955 günü öğle yemeklerini Beyoğlu'nda yemişlerdi. Atatürk'ün evi bombalandı haberi güya yemek esnasında geldi. Taksim'de gösteri başladığında Bayar ve Menderes İstanbul'dalardı.

Almanya Başkonsolosluğu 15 gün önceden 6-7 Eylül'ü ve sıkıyönetim geleceğini Berlin'e bildirmişlerdi.

Hükümet 15 gün önceden çevre illerden polis ekiplerini İstanbul'a getirmişti. Her şey biliniyordu.

1954 seçimlerinde DP belli bir oy kaybetmişti. Fakat DP Mecliste çoğunlukta idi. Menderes tek başına ülkeyi yönetmeye başlamıştı. Türkiye fiilen tekrar tek parti yönetimine dönmüştü.

6-7 Eylül olayları Menderes'in ve DP'nin sonunu getiren sürecin de başlangıcı oldu. 29 Kasım 1955'te Menderes, Celal Bayar'a istifasını verdi. Celal Bayar hükümet kurma görevini yeniden Menderese verdi.

Menderes'in yeni hükümeti adalet ve hukuk sistemini, basın organlarını, üniversiteleri, "sivil toplumu" karşısına alarak hem siyasi hem de ekonomik anlamda gerçek bir baskı hükümeti haline geldi.

Bu olaylardan sonra Menderes'in tek adam yönetimine karşı olan 19 Milletvekili DP'den ayrılarak Hürriyet Partisi'ni kurdular.

6-7 Eylül 1955 olayları İstanbul Rumlarının ve tüm gayri Müslimlerin devlete olan güvenlerini yok etti. Bir kısmı Türkiye'yi terk etti. Fakat esas olarak Rumların zorunlu göçü 1964 ve 1974'de gerçekleşti.

1950'de İstanbul'un nüfusu 900 000 kadardı. Bunun 300 000 kadarı Rumlar, Ermeniler, Museviler ve diğer gayrimüslimlerden meydana geliyordu. Günümüzde ise İstanbul'da 1500 kadar Rum kalmıştır.

Devlet 1946'da aldığı bir kararla 500. Fetih yılında İstanbul'u Rumlardan ve Hıristiyanlardan "temizlemeyi" planlamıştı. Bu planın ilk adımı 6-7 Eylül 1955 oldu ve arkası devam etti.

Saldırlara 200 000 dolayında insan katıldı. Sendikalar işçileri seferber etti. Her fabrikanın işçilerininin tahrip edeceği yerler belliydi. Beyoğlu'nun genellikle Cibali Fabrikası işçileri tahrip etti. Anadolu'dan trenlerle, kamyonlarla saldırganlar taşındı. Belediye otobüsleri, tramvay saldırganları taşıdı. Bütün saldırganlara tornadan çıkmış sopalar, kesici aletler, demir kesme makasları dağıtıldı.

Saldırlar 20-30 kişilik birlikler tarafından gerçekleştirildi.

Her birlik kışkırtıcılar, önderler ve tahripçilerden oluşuyordu:

Kışkırtıcılar ellerinde Türk bayrakları, Atatürk ve Celal Bayar'ın büst ya da fotoğraflarını taşıyorlardı.

“Makarios'a ölüm!”, “Kıbrıs Türktür, Türk kalacaktır!”, “Emret ölelim!” gibi sloganlar atıyorlardı.

Tahrip edilecek yerlerin ayrıntılı adresleri saldırı birliği önderine verilmiş ve önceden işaretlenmişti.

Atatürk'ün Selanik'teki evine bomba, koruma görevlisi ve MAH elemanı Hasan Uçar tarafından 3 Eylül 1955 günü atılmıştı. Görüntüler aynı gün yani olayların başlamasından üç gün önce, Selanik'te fotoğrafçılık yapmakta olan Foto Kıryakidis'e teslim edilmişti. Her şey yalandı ve kurmaca idi. Vasiliadis'e göre, konsolosun eşi, fotoğrafçıdan acele etmesini, çünkü ertesi gün İstanbul'a döneceğini söylemişti. Fotoğraflar 4 Eylül 1955 günü İstanbul'a gelmişti. MAH bu fotoğrafları önceden Ekspres gazetesine vermişti.

6 Eylül 1955 günü saat 11.00'de, İstanbul Radyosu, devletin resmî ajansı Anadolu Ajansı'na dayanarak, Selanik'te Atatürk'ün doğduğu eve bombalı saldırı yapıldığı haberini verdi.

Gazetenin ikinci baskısından sonra İstiklal Caddesi'nde toplanan güruh, gayrimüslimlere ait işyerlerini taşlamaya başlamıştı. Saat 18.00-20.00 arasında üniversite öğrencileri Taksim'e doğru yürüdüler. Saat 20.00-22.00 arasında ağırlıklı olarak Cibali Sigara Fabrikası işçileri ve işsiz gençler Beyoğlu'nda dükkânları tahrip ettiler. Olaylar kısa sürede Beyoğlu, Kurtuluş, Şişli, Nişantaşı gibi gayrimüslimlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelere yayıldı, ardından Eminönü, Fatih, Eyüp, Bakırköy, Yeşilköy, Ortaköy, Arnavutluk, Bebek, Kadıköy, Moda, Kuzguncuk, Çengelköy gibi uzak bölgelere sıçradı. Saldırganlar halkı tahrik etmek için “Makarios'a ölüm!”, “Kıbrıs Türktür!” diye haykırıyor, ellerindeki Atatürk ve Bayar resimlerini, KTC rozetlerini karşılaştıkları Türklerin ellerine tutuşturuyorlardı.

Askerler Taksim’de, sokak başlarında bekliyor saldırganlara dur demiyordu. Polisler saldırıları, yakıp yıkmaları önleyeceğine yardımcı oluyordu. İşyeri yıkılan, tahrip olan insanlar, kızının karısının ırzına geçilen insanlar hazır bekleyen askerlerden yardım istiyordu. “Bize emir gelmedi!” diyerek yardım etmiyorlardı.

saldırganlara yardım ediyor, yardım isteyenlere “Ben bugün polis değil, Türküm!” diyerek yardım etmeyi reddediyordu.

Olayların başladığı saatlerde Başbakan Adnan Menderes, Taksim’e 200 metre kadar uzaklıktaki Park Otel’deki özel odasında kalıyordu. Olayları oradan izliyordu. İzmir Valisi soyguncuların, yıkıcıların sırtında taşıyordu.

Türk basınına göre 11 kişi ölmüştü, ancak sadece üç kişinin adları verilmişti. Bazı Yunan kaynaklarına göre 15 ölü vardı, ancak daha sonra öldüğü iddia edilen bazı kişilerin Yunanistan’da yaşadığı anlaşılmıştı. Yaralı sayısı resmî rakamlara göre 30, gayriresmi kaynaklara göre 300’dü. Sadece Balıklı Hastanesi’nde 60 kadın tecavüz nedeniyle tedavi görmüştü. Tecavüze uğrayanların 200’ü aştığı sanılıyordu. Resmi rakamlara göre 5.300’ü aşkın, gayriresmi kaynaklara göre 7 bine yakın bina saldırıya uğramıştı.

6-7 Eylül 1955 olayları, İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin 1908 Kongresinden alınan Osmanlı İmparatorluğu’nun çekirdeği sayılan Anadolu’nun Türkleştirilmesi, Kürtlerin Türkleştirilmesi, Alevilerin Sünnileştirilmesi, Hıristiyanların yok edilmesi stratejik programının uygulamalarından biridir.

6-7 Eylül 1955 olayları 29 Ağustos 1955’te başlayıp, 7 Eylül 1955 günü bitecek olan, Kıbrıs’ın statükosunu ve geleceğini belirleyecek konferansta Türkiye’nin konumunu güçlendirmek amacıyla planlanmış ve uygulanmıştı.

6-7 Eylül 1955 olaylarının en önemli sonuçlarından biri Kıbrıs’ta İngiltere’nin egemenliğinin

devamına yardımcı olmasıdır. Diğer bir önemli sonuç ise Menderes'in sonunu getirecek sürecin başlamış olmasıdır.

Menderes Yassıda Yargılanmaları sırasında 6-7 Eylül Hadiselerinin kendi bilgisi dahilinde meydana geldiğini kabul etmiş ve bu nedenle de ceza almıştı.

Kaynaklar:

1. Cumhuriyet Dönemi Azınlık Politikaları ve Stratejileri Bağlamında 6-7 Eylül Olayları, Dilek Güven, İletişim Yayınları, 2005
2. Türkiye Rumları Ulus -Devlet Çağından Küreselleşme Çağına Bir Azınlığın Yok Oluş Süreci, Samim Akgönül, İletişim, 2007
3. 6-7 Eylül Olayları Tanıklar- Hatıralar, Rifat N. Ballı, Libra Yayınevi, 2010
4. Varlık Vergisi ve "Türkleştirme" Politikaları, Ayhan Aktar, İletişim, 2010
5. 6-7 Eylül 1955, Cumhuriyet Tarihinin En Karanlık Gecesi, Prof. Dr. Ayhan Aktar, 5-6-7-8-9 Eylül 1955, Sabah Gazetesi
6. 6-7 Eylül 1955 Yağması ve 1964 Sürgünleri, Ayşe Hür, Radikal 6.9.2015

Kaynak: artigercek.com